

بررسی عوامل مؤثر بر مسئولیت‌پذیری نوجوانان دبیرستانی در خانه و مدرسه

منیره کردلو

کارشناس ارشد مشاوره

چکیده

نوشته‌ی حاضر، به بررسی عوامل مؤثر بر مسئولیت‌پذیری نوجوانان دبیرستانی در خانه و مدرسه می‌پردازد. نقش دو نهاد بنیادین خانواده و مدرسه در شکل‌گیری مسئولیت‌پذیری مورد بررسی قرار گرفته است. جامعه آماری شامل دانش‌آموزان دبیرستانی تهران می‌باشد که تعداد ۴۷۹ دانش‌آموز از ۱۰ دبیرستان دخترانه و پسرانه به شیوه نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای انتخاب شدند. فرضیه تحقیق عبارت است از «احساس امنیت، احساس تعق و عزت‌نفس بر مسئولیت‌پذیری در مدرسه تأثیر دارد.»

طبق نتایج این پژوهش می‌توان ۲/۵ درصد از واریانس مسئولیت‌پذیری در مدرسه را از روی مسئولیت‌پذیری در خانه پیش‌بینی کرد. همچنین نتایج این پژوهش نشان می‌دهد فرضیه تحقیق تأیید شده لذا لازمه احساس تعق به‌وجود آمدن احساس امنیت است و لازمه به‌وجود آمدن عزت‌نفس به‌وجود آمدن دو نیاز احساس امنیت و احساس تعق است و نیز لازمه مسئولیت‌پذیری تأمین احساس امنیت، احساس تعق و عزت‌نفس است. با توجه به شاخص محاسبه شده بین مسئولیت‌پذیری و احساس امنیت، احساس تعق و عزت‌نفس می‌توان ۵/۳۳ درصد از مسئولیت‌پذیری در مدارس را پیش‌بینی نمود.

کلید واژه‌ها: مسئولیت‌پذیری، احساس امنیت، احساس تعق، عزت‌نفس، خانواده و مدرسه

نیاز به خودشکوفایی: بالاترین
نیاز در سلسله مراتب مزلو
می باشد که، حداکثر تحقق و
رضایت خاطر از استمداد امکانات
و توانایی های ما را در برمی گیرد.
برای خودشکوفایی چند شرط
لازم است. اول باید از قید و
بندهایی که توسط خودمان و
جامعه تحمیل می شوند آزاد
باشیم. دوم ما نباید توسط نیازهای
پایین تر آشفته شویم. سوم ما باید
از خودانگارمان و تصویری که
از دیگران داریم مطمئن باشیم.
ما باید دوست بناریم و متقابلاً
دوستمان بنارند. چهارم ما باید از
نیرومندی ها و ضعف ها، خوبی ها و
بدی هایمان شناخت واقع بینانه ای
داشته باشیم.

۵

دور۱ ۴
شماره ۱
باز ۱۳۸۷

مقدمه

در جوامع امروزی نقش خانواده و مدرسه در تکوین شخصیت دانش آموزان، نقشی تعیین کننده و بنیادی است چرا که با پیچیده شدن مسائل اجتماعی و فرهنگی و پیشرفت تکنولوژی، این نقش در تکوین شخصیت، اساسی تر است. یکی از مسائل تربیت، که در عملکرد و روحیه افراد نقش تعیین کننده ای دارد اصل مسئولیت پذیری است، انسان مسئول با عملکرد اثربخش خویش به عنوان فردی کارآمد است که در او امکان اقدام به رفتارهای منفی کاهش می یابد. گلاسر انسان مسئولیت پذیر را به عنوان انسان سالم معرفی می کند. مبادله عشق، محبت، قبول مسئولیت، داشتن هدف در یادگیری مفاهیم و پذیرش واقعیت در تکوین هویت مؤثرند و هویت وحدت همه رفتارهای آموخته نشده است. که به صورت «خود» ظهور می کند. تغییر هویت آدمی با تغییر رفتار او ممکن می شود. در مکتب واقعیت درمانی انسان همان چیزی است که انجام می دهد و اگر بخواهیم که او را تغییر دهیم باید رفتار و منش او را تغییر دهیم. (کرسینی ۱۹۷۳، گلاسر ۱۹۶۵، ۱۹۷۵)

ایس فرد را مرکز عالم قرار می دهد و او را مسئول اعمال و احساسات خویش می داند و معتقد است که فرد می تواند میان آنچه که از محیط می گیرد و بازده عاطفی خویش مداخله کند. بنابراین انسان موجودی تلقی می شود که کنترل قابل ملاحظه ای بر افکار، احساسات و اعمال خود دارد. (آلبرت ایس ۱۹۹۵) پرلز در دیدگاه خویش به خودمختاری ۱ و مسئولیت پذیری ۲ تأکید دارد. در این دیدگاه که یک نظریه میدانی است برای پی بردن به رفتار انسان ها و شناخت آن ها به آرایش و شکل بندی کلی مناسبات متقابل نگاه می کند شکل بندی مزبور شامل تجارب قبلی، باورها، ارزش ها، انتظارات، تمایلات، نیازهای لحظه ای ساختار زندگی و بالاخره شرایط فرد در لحظه مزبور می باشد. (شولتس ۱۳۶۹)، به منظور بررسی عوامل مؤثر بر مسئولیت پذیری با عنایت به نظریه «انسان خواستار تحقق خود» که توسط آبراهام مازلو عنوان گردیده این فرضیه مورد آزمون قرار می گیرد - احساس امنیت، احساس تعلق و عزت نفس بر مسئولیت پذیری در مدرسه تأثیر دارد و نیز مقایسه نقش خانه و مدرسه در ایجاد حس مسئولیت پذیری مورد بررسی قرار می گیرد.

روش پژوهش: این تحقیق به شیوه غیرآزمایشی - همبستگی است. ابزار سنجش پرسشنامه محقق ساخته شامل ۵۶ سؤال است که پس از استخراج روایی پرسشنامه توسط اساتید دانشگاه مدیران و دبیران مدارس ضریب اعتبار آلفای کربنباخ آن ۷/۸۵ درصد است که بر روی ۴۷۹ نفر اجرا شده است. در آن احساس تعلق، امنیت و عزت نفس به عنوان متغیر پیش بین و مسئولیت پذیری به عنوان متغیر ملاک می باشد. داده های پژوهش به وسیله ضریب همبستگی رگرسیون و ضریب همبستگی پیرسون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. جامعه آماری شامل دانش آموزان دبیرستانی تهران می باشد که تعداد ۴۷۹ دانش آموز از ۱۰ دبیرستان دخترانه و پسرانه به شیوه نمونه گیری تصادفی طبقه ای انتخاب شدند. فرضیه تحقیق عبارت است از احساس امنیت، احساس تعلق و عزت نفس بر مسئولیت پذیری در مدرسه تأثیر دارد.

اهداف پژوهش

۱- بررسی میزان مسئولیت پذیری دانش آموزان و راه های ایجاد حس مسئولیت پذیری ۲- تبیین زمینه های مؤثر بر ایجاد روحیه مسئولیت پذیری ۳- تأکید بر مسئولیت پذیری به عنوان یکی از کارکردهای پنهان مؤثر بر رفتار تحصیلی و آموزشی ۴- تبیین اهمیت موضوع مسئولیت پذیری در دانش آموزان ۵- تبیین و شناساندن برخی از مشکلات موجود در سیستم منابع انسانی برای ایجاد روحیه مسئولیت پذیری ۶- هدف نهایی کمک به نهاد آموزش و پرورش برای ایجاد روحیه مسئولیت پذیری

لازمه‌ی احساس تعلق به وجود آمدن احساس امنیت است و لازمه‌ی به وجود آمدن عزت‌نفس به وجود آمدن دو نیاز احساس امنیت و احساس تعلق است و نیز لازمه‌ی مسئولیت‌پذیری تأمین احساس امنیت، احساس تعلق و عزت‌نفس است. از سوی دیگر نقش مدرسه بسیار تعیین‌کننده‌تر از نقش خانواده است.

- نظریه انسان‌گرایی آبراهام مزلو رشد شخصیت - سلسله مراتب نیازها
 مازلو سلسله مراتبی از هفت نیاز فطری را معرفی کرد که رفتار انسان را برانگیخته و هدایت می‌کند.
- ۱- نیازهای فیزیولوژیکی
 - ۲- نیازهای ایمنی
 - ۳- نیازهای تعلق‌پذیری و عشق
 - ۴- نیازهای احترام (از خود و دیگران)
 - ۵- نیاز خودشکوفایی
 - ۶- نیازهای خودشناسی (شناختن و فهمیدن)
 - ۷- نیازهای هنر شناختی Aesthetic needs

طبقه‌بندی سلسله مراتب نیازهای مازلو

۱- نیازهای فیزیولوژیکی: میل جنسی، رفع گرسنگی، تشنگی و غیره زمانی که ما این نیازها را داریم، ۲- نیازهای ایمنی: نیاز به امنیت و امنیت در نوباوگان و بزرگسالان از همه مهمتر است ارضای نیازهای ایمنی مستلزم پایداری، امنیت و رهایی از ترس و اضطراب است. (رک به سایت فاما. کا) ۳- نیازهای تعلق‌پذیری و عشق: زمانی که نیازهای فیزیولوژیکی و ایمنی به‌طور مناسب برآورده شده باشند، نیازهای تعلق‌پذیری و عشق را پرورش می‌دهیم. این نیازها می‌توانند از طریق رابطه نزدیک با یک دوست و یا از طریق روابط اجتماعی که در محدوده یک گروه اجتماعی برگزیده تشکیل شده است بیان شوند. نیاز به عشق ورزیدن و به دست آوردن آن را می‌توان در یک رابطه صمیمی یا فردی دیگر ارضاء کرد. ۴- نیازهای احترام: اگر احساس کنیم که دوستان دارند و حس تعلق نیز داریم، پس از آن نیاز به احترام را پرورش می‌دهیم. ما به شکل ارزش قائل شدن برای خود از خودمان احترام می‌خواهیم و به شکل موفقیت اجتماعی، از دیگران آن را می‌خواهیم. ۵- نیاز به خودشکوفایی: بالاترین نیاز در سلسله مراتب مزلو می‌باشد که، حداکثر تحقق و رضایت‌خاطر از استمداد امکانات و توانایی‌های ما را در برمی‌گیرد. برای خودشکوفایی چند شرط لازم است. اول باید از قید و بندهایی که توسط خودمان و جامعه تحمیل می‌شوند آزاد باشیم. دوم ما نباید توسط نیازهای پایین‌تر آشفته شویم. سوم ما باید از خودانگاره‌مان و تصویری که از دیگران داریم مطمئن باشیم. ما باید دوست بداریم و متقابلاً دوستان بدارند. چهارم ما باید از نیرومندبها و ضعفها، خوبی‌ها و بدی‌هایمان شناخت واقع‌بینانه‌ای داشته باشیم. ۶- نیازهای شناختی: مازلو مجموعه دومی از نیازهای فطری را معرفی کرد. نیاز به شناختن و فهمیدن، مازلو معتقد است که نیاز شناختن و فهمیدن در اواخر نوباوگی و اوایل کودکی پایدار می‌گردد و به صورت کنجکاوی طبیعی کودک بیان می‌شود ۷- نیازهای هنر شناختی: مازلو همچنین معتقد است که برخی از افراد به تجربیاتی نیاز دارند که از نظر هنر شناختی لذت‌بخش باشند. هنگامی که این نیازها ارضا نشده باشند، جلوی رشد کامل شخصیت گرفته می‌شود. (رک سایت ایس. اجو)

دوره‌ی ۲
 شماره‌ی ۱
 پاییز ۱۳۸۷

جدول شماره ۱: خلاصه شاخص‌یابی محاسبه شده مربوط به رگرسیون مسئولیت‌پذیری از روی احساس تعلق و احساس امنیت

سطح معنی‌دار	آمار تغییر یافته			مجذور ضریب تغییر یافته	خطای استاندارد	مجذور ضریب اصلاح شده	مجذور ضریب همبستگی	همبستگی	مدل
	DF	DF	F تغییر یافته						
۰۰۰	۴۷۷	۱	۹۲/۹۶۶	۰/۱۶۵	۰/۹۷۲۰	۰/۱۶۳	۰/۱۶۵	۰/۴۰۶ a	۱
۰/۰۱۶	۰/۴۷۶	۱	۰/۸۸۸	۰/۰۱۰	۰/۹۵۷۸	۰/۱۷۱	۰/۱۷۵	۰/۴۱۸ B	۲

a. متغیر پیش‌بینی‌کننده (احساس تعلق)
 b. متغیر پیش‌بینی‌کننده (احساس تعلق و احساس امنیت)

جدول شماره ۲: ضریب همبستگی رگرسیون مقیاس‌های احساس تعلق و احساس امنیت در پیش‌بینی احساس مسئولیت

مدل	ضریب غیر استاندارد	ضریب استاندارد		T	معنی داری	خطای استاندارد	همبستگی بخشی	همبستگی سهمی
۱ متغیر ثابت (احساس تعلق)	۲۱/۷۱۲ ۰/۱۲۲	۰/۸۳۸	۰/۴۰۶	۲۵/۹۰۷ ۹/۶۹۴	۰/۰۰۰ ۰/۰۰۰	۰/۴۰۶	۰/۴۰۶	۰/۴۰۶
		۰/۰۱۳						
۲ متغیر ثابت احساس تعلق احساس امنیت	۲۰/۵۲۶ ۹/۲۹۵ E _{-۰۲} ۹/۲۹۵ E _{-۰۲}	۰/۹۶۷		۲۱/۲۳۷ ۵/۳۲۷ ۲/۲۴۷	۰/۰۰۰ ۰/۰۰۰ ۰/۰۰۰	%	%	%
		۰/۰۱۷	۰/۳۰۸					
		۰/۰۲۳	۰/۱۴۰					

تفسیر:

بین متغیر احساس تعلق و مسئولیت‌پذیری در مدرسه همبستگی به میزان ۴۰۶٪ وجود دارد و درصد ضریب تعیین برابر ۳/۱۶ است. ضریب تعیین نشان می‌دهد که می‌توان به میزان ۳/۱۶ از واریانس مسئولیت‌پذیری در مدرسه را از روی احساس تعلق پیش‌بینی کرد. از سوی دیگر بین متغیر احساس امنیت و احساس تعلق با مسئولیت‌پذیری در مدرسه همبستگی به میزان ۴۱۸٪ وجود دارد و درصد ضریب تعیین برابر ۱/۱۷ است. ضریب تعیین نشان می‌دهد که می‌توان به میزان ۱/۱۷ از واریانس مسئولیت‌پذیری در مدرسه را از روی احساس امنیت و احساس تعلق پیش‌بینی کرد. به عبارت دیگر رگرسیون مسئولیت‌پذیری در مدرسه از روی احساس تعلق با اطمینان ۹۹/۹٪ معنی‌دار است. همچنین رگرسیون مسئولیت‌پذیری در مدرسه از روی احساس امنیت و احساس تعلق برابر با ۵۹٪ معنی‌دار است. بنابراین می‌توان معادله خط رگرسیون را تنظیم کرد.

بین متغیر مسئولیت‌پذیری آزمودنی‌ها در مدرسه و خانه همبستگی به میزان ۱۶۴/۰ وجود دارد و درصد ضریب تعیین برابر ۲/۵ است. ضریب تعیین نشان می‌دهد که می‌توان به میزان ۲/۵ درصد از واریانس مسئولیت‌پذیری در مدرسه را از روی واریانس مسئولیت‌پذیری در خانه پیش‌بینی کرد. از سوی دیگر رگرسیون مسئولیت‌پذیری در خانه با اطمینان ۹۵ درصد معنی‌دار است. بنابراین می‌توان معادله خط رگرسیون را تنظیم نمود.

بین مسئولیت‌های خانه و فعالیت‌های مدرسه همبستگی به میزان ۱۴۳/۰ وجود دارد. این همبستگی در سطح ۹۹٪ معنی‌دار است. درصد ضریب تعیین برابر با ۰۴/۲ است. یعنی ۰۴/۲ درصد از متغیر فعالیت‌های مدرسه مربوط به مسئولیت‌های خانه است و بقیه به سایر عوامل بستگی دارد.

با توجه به شاخص متغیر مسئولیت‌پذیری و مسئولیت‌های خانه همبستگی به میزان ۱۶۴/۰ وجود دارد. این همبستگی در سطح ۹۹٪ معنی‌دار است. درصد ضریب تعیین برابر با ۲/۷ است. یعنی ۲/۷ از متغیر مسئولیت‌پذیری مربوط به مسئولیت در خانه است و بقیه به سایر عوامل بستگی دارد.

از آنجا که مقدار t محاسبه شده (۰/۸۲۷) از مقدار t مبین جدول در درجه آزادی ۴۷۷ با سطح احتمال ۵٪ (۱/۶۹ = ۷۷۴/۵ t) کوچکتر است، فرض صفر پذیرفته می‌شود. پذیرش فرض صفر بدین معناست که بین میزان مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان دختر و پسر تفاوت معنی‌داری وجود ندارد.

جدول شماره ۳: ضریب رگرسیون مقیاس‌های مربوط به مسئولیت‌پذیری در مدرسه و خانه

مدل	همبستگی غیراستاندارد			T	معنی داری	خطای استاندارد	همبستگی سهمی	همبستگی بخشی
	B	خطای استاندارد	بتای استاندارد					
متغیر ثابت	۲۸/۰۹۴	۰/۴۶۹	۰/۱۶۴	۵۹/۸۵۵	۰۰۰/۰	۰/۱۶۴	۰/۱۶۴	۰/۱۶۴
مسئولیت‌پذیری	۰/۲۲۵	۰/۰۷۰		۰/۶۳۲	۰۰۰/۰			

نتیجه‌گیری آماری: با توجه به شاخص محاسبه شده بین عزت‌نفس و احساس امنیت همبستگی به میزان ۶۲۳/۰ وجود دارد. این همبستگی با اطمینان ۹۹٪ معنی‌دار است. ضریب تعیین برابر با ۳۹/۰ است. یعنی ۳۹٪ از تغییرات متغیر عزت‌نفس مربوط به احساس امنیت است و بقیه (۰/۱۶) به سایر عوامل بستگی دارد. با توجه به شاخص محاسبه شده بین تعلق و امنیت همبستگی به میزان ۶۹/۰ وجود دارد. این همبستگی با اطمینان ۹۹٪ معنی‌دار است. درصد ضریب تعیین برابر با ۴۸/۰ است. یعنی ۴۸٪ از تغییرات متغیر تعلق مربوط به احساس امنیت است و بقیه (۰/۲۵) به سایر عوامل بستگی دارد. با توجه به شاخص محاسبه شده بین مسئولیت‌پذیری و احساس امنیت همبستگی به میزان ۳۵/۰ وجود دارد. این همبستگی با اطمینان ۹۹٪ معنی‌دار است. درصد ضریب تعیین برابر با ۵/۱۲ است. یعنی ۵/۱۲٪ از تغییرات متغیر مسئولیت‌پذیری مربوط به احساس امنیت است و بقیه موارد به سایر عوامل بستگی دارد. با توجه به شاخص محاسبه شده بین احساس تعلق و عزت‌نفس همبستگی به میزان ۶۸/۰ وجود دارد. این همبستگی با اطمینان ۹۹٪ معنی‌دار است. درصد ضریب تعیین برابر با ۴۵/۰ است. یعنی حدود ۴۵٪ از تغییرات احساس تعلق مربوط به عزت‌نفس است و بقیه موارد (۰/۵۵) به سایر عوامل بستگی دارد. با توجه به شاخص محاسبه شده بین مسئولیت‌پذیری و عزت‌نفس همبستگی به میزان ۲۴۵/۰ وجود دارد.

جدول شماره ۴: ضریب همبستگی پیرسون بین مسئولیت‌پذیری در مدرسه و احساس امنیت، عزت، تعلق و مسئولیت‌پذیری در خانه دانش‌آموزان (دختر و پسر)

مسئولیت‌پذیری در خانه	مسئولیت‌پذیری	تعلق	عزت‌نفس	امنیت	ضریب همبستگی پیرسون
۰/۰۴۱	**۰/۳۴۵	**۰/۶۲۳	**۰/۶۲۳	۱/۰۰۰	ضریب همبستگی پیرسون ^۱
۰/۳۷۱	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰	معنی‌دار (دوطرفه) ^۲
۴۷۹	۴۷۹	۴۷۹	۴۷۹	۴۷۹	تعداد (امنیت)
۰/۰۵۴	**۰/۲۵۴	**۰/۶۷۶	۱/۰۰۰	**	ضریب همبستگی پیرسون
۰/۱۴۲	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰	۰	معنی‌دار (دوطرفه)
۴۷۹	۴۷۹	۴۷۹	۴۷۹	۴۷۹	تعداد (عزت‌نفس)
۰/۰۲۷	**۰/۴۰۶	۱/۰۰۰	**	**	ضریب همبستگی پیرسون
۰/۱۶۵۰	۰	۰	۰	۰	معنی‌دار (دوطرفه)
۴۷۹	۴۷۹	۴۷۹	۴۷۹	۴۷۹	تعداد (تعلق)
**۰/۱۶۴	۱/۰۰۰	**	**	**	ضریب همبستگی پیرسون
۰/۰۰۰	۰	۰	۰	۰	معنی‌دار (دوطرفه)
۴۷۹	۴۷۹	۴۷۹	۴۷۹	۴۷۹	تعداد (مسئولیت‌پذیری)
۱/۰۰۰	**	۰	۰	۰	ضریب همبستگی پیرسون
۰	۰	۰	۰	۰	معنی‌دار (دوطرفه)
۴۷۹	۴۷۹	۴۷۹	۴۷۹	۴۷۹	تعداد (مسئولیت در خانه)

** همبستگی در سطح ۰/۰۱ (دوطرفه) معنی‌دار است.

این همبستگی با اطمینان ۹۹٪ معنی‌دار است. درصد ضریب تعیین برابر با ۴۵/۶ است. یعنی ۴۵/۶ از تغییرات مسئولیت‌پذیری مربوط به عزت‌نفس است و بقیه موارد به سایر عوامل بستگی دارد.

با توجه به شاخص محاسبه شده بین مسئولیت‌پذیری و تعلق همبستگی به میزان ۴۱/۰ وجود دارد. این همبستگی با اطمینان ۹۹٪ معنی‌دار است. درصد ضریب تعیین برابر با ۵/۱۶ است. یعنی ۵/۱۶ از تغییرات متغیر مسئولیت‌پذیری مربوط به احساس تعلق است و بقیه موارد به سایر عوامل بستگی دارد.

بحث و نتیجه‌گیری:

با نگاه به نتایج این تحقیق و تئوری مازلو درمی‌یابیم که بین سلسله مراتب نیازهای مازلو که در هرم نیازها مطرح شده و نتایج این تحقیق تطابق وجود دارد. به عبارت دیگر لازمه احساس تعلق به وجود آمدن احساس امنیت است و لازمه به وجود آمدن عزت‌نفس به وجود آمدن دو نیاز احساس امنیت و احساس تعلق است و نیز لازمه مسئولیت‌پذیری تأمین احساس امنیت، احساس تعلق و عزت‌نفس است. از سوی دیگر نقش مدرسه بسیار تعیین‌کننده‌تر از نقش خانواده است.

نتایج این پژوهش نشان می‌دهد بین احساس امنیت و مسئولیت‌پذیری همبستگی به میزان ۴۰۶٪ وجود دارد. ضریب تعیین نشان می‌دهد که می‌توان ۳/۱۶ از واریانس مسئولیت‌پذیری در مدرسه از روی احساس امنیت پیش‌بینی نمود. بین متغیر احساس تعلق و مسئولیت‌پذیری در مدرسه همبستگی به میزان ۴۰۶٪ وجود دارد. ضریب تعیین نشان می‌دهد که ۲/۱۶ از واریانس مسئولیت‌پذیری در مدرسه از روی احساس تعلق قابل پیش‌بینی است. از سوی دیگر بین متغیر احساس امنیت و احساس تعلق با مسئولیت‌پذیری در مدرسه همبستگی به میزان ۴۱۸٪ وجود دارد و ضریب تعیین نشان می‌دهد که می‌توان ۱/۱۷ از واریانس مسئولیت‌پذیری در مدرسه را از روی احساس امنیت و احساس تعلق پیش‌بینی کرد. به عبارت دیگر رگرسیون مسئولیت‌پذیری در مدرسه از روی احساس امنیت و احساس تعلق پیش‌بینی کرد. به عبارت دیگر رگرسیون مسئولیت‌پذیری در مدرسه از روی احساس تعلق با اطمینان ۹۹/۹٪ معنی‌دار است. همچنین رگرسیون مسئولیت‌پذیری در مدرسه از روی احساس امنیت و احساس تعلق با اطمینان ۵۹٪ معنی‌دار است. بنابراین می‌توان معادله خط رگرسیون را تنظیم کرد. بین مسئولیت‌پذیری آزمودنی‌ها در مدرسه و درخانه همبستگی به میزان ۱۶۴/۰ وجود دارد و ضریب تعیین نشان می‌دهد که می‌توان ۲/۵ درصد از واریانس مسئولیت‌پذیری در مدرسه را از روی مسئولیت‌پذیری در خانه پیش‌بینی کرد و از سوی دیگر رگرسیون مسئولیت‌پذیری در خانه با اطمینان ۹۵ درصد معنی‌دار است. بنابراین می‌توان معادله خط رگرسیون را تنظیم نمود.

ضریب همبستگی پیرسون بین عزت‌نفس و احساس امنیت همبستگی به میزان $622/0$ نشان می‌دهد که با اطمینان 99% معنی‌دار است. ضریب تعیین برابر با $39/0$ است. ضریب همبستگی پیرسون بین احساس تعلق و عزت‌نفس همبستگی به میزان $68/0$ نشان می‌دهد. این همبستگی با اطمینان 99% معنی‌دار است و درصد ضریب تعیین $45/0$ است. ضریب همبستگی پیرسون بین مسئولیت‌پذیری و عزت‌نفس همبستگی به میزان $245/0$ نشان می‌دهد. این همبستگی با اطمینان 99% معنی‌دار است. درصد ضریب تعیین برابر با $45/6$ است.

به منظور مقایسه نتایج این تحقیق که بر روی 479 آزمودنی دختر و پسر دبیرستانی و تحقیقی که بر روی 104 آزمودنی دختر دبیرستانی انجام شده تفاوت محسوسی دیده نمی‌شود. به عبارت دیگر نتایج این تحقیق قابل تطبیق است. نتایج این تحقیق با نتایج تحقیقی که با عنوان وضعیت و نگرش جوانان ایران توسط سازمان ملی جوانان انجام پذیرفته همسانی دارد و نتایج این تحقیق با تحقیق «بررسی آگاهی‌ها، نگرش‌ها و رفتارهای اجتماعی - فرهنگی در ایران» از حیث عدم تفاوت بین دختران و پسران همخوانی وجود دارد. نتیجه این تحقیق با تحقیق «بررسی عوامل مؤثر بر نگرش و گرایش نوجوانان به ارتباط با جنس مخالف بین دانش‌آموزان دبیرستان‌های منطقه 14 آموزش و پرورش» که توسط مؤلف صورت گرفته از حیث میزان تأثیر خانواده همخوانی وجود دارد. همچنین با تحقیقی که در سمینار خانواده و پیامدهای فناوری اطلاعات ارائه شد همخوانی دارد. در این سمینار با توجه به دو تحقیق کشوری بیان شد که نقش خانواده به صفر رسیده است، لذا نتیجه سه تحقیق فوق تأثیر محدود خانواده را بیان داشته و تأثیر مدرسه به عنوان نهاد اصلی تعلیم و تربیت مورد تأیید است.

پیشنهادهای

۱- از آنجایی که بین یافته‌های این تحقیق و تئوری مازلو همخوانی وجود دارد لذا پیشنهاد می‌گردد مدارس زمینه‌های ایجاد احساس امنیت را فراهم سازند. به طوری که دانش‌آموز در جنبه‌های مختلف شامل اعتماد متقابل، امنیت (تشویق فردی و گروهی) دریافت نمره برحسب تلاش احساس امنیت نماید.

۲- مدارس زمینه‌های احساس تعلق را در مدارس فراهم سازند دانش‌آموز با دوست داشتن و دوست داشته شدن مورد قبول بودن و احترام متقابل و نیز احساس تعلق به محیط آموزشی این نیاز را به خوبی پشت سر بگذارد.

۳- مدارس زمینه‌های عزت‌نفس دانش‌آموزان را فراهم سازند. زمانی که دانش‌آموز احساس متمرثر بودن نمود و احساس کرد خود و دیگران او را مفید می‌دانند عزت‌نفس افزایش می‌یابد. از آنجایی که عزت‌نفس علاوه بر جنبه‌های درونی با عوامل بیرونی نیز مرتبط است لذا مدرسه بهترین

گلاسز انسان مسئولیت‌پذیر
را به عنوان انسان سالم
معرفی می‌کند. مبادله عشق
و محبت، قبول مسئولیت،
داشتن هدف در یادگیری
مفاهیم و پذیرش واقعیت
در تکوین هویت مؤثرند
و هویت وحدت همه
رفتارهای آموخته شده
است. که به صورت «خود»
ظهور می‌کند.

۴- با توجه به اینکه هدف آموزش و پرورش تربیت افراد خودشکوفاست لذا برای رسیدن بدین مقصود لازم است نیازهای پیشین ارضاء گردد و در صورت عدم ارضاء امکان دست یافتن به خودشکوفایی میسر نیست لذا مدارس لازم است تمهیداتی بیاندیشند تا این سه نیاز به خوبی در مدرسه ارضاء شود.

۵- نتایج تحقیق نشان می دهد بین مسئولیت پذیری در خانه و مدرسه ضریب تعیینی برابر با ۲/۵ درصد دارد این بدان معناست که نقش خانواده در این جهت به اندازه نقش مدرسه پررنگ نیست، چرا که ممکن است فرد در خانه مسئولیت پذیر باشد اما مدرسه بر این ویژگی صحنه نگذارد و باعث گردد احساس مسئولیت فرد در مدرسه به سطح پایینی تنزل یابد.

پی نوشت-----

1. Self-Determination/ 2. Responsibility/ 3. Pearson correlation/ 4. Sig (2 tailed)

الف) منابع

۱. آذر، عادل و مؤمنی، منصور، آمار و کاربرد آن در مدیریت، جلد دوم، تهران: انتشارات سمت، ۱۳۷۷/۲. اشرفی، بزرگ، تبیین عوامل مؤثر بر تعهد سازمانی مدیران و کارکنان، پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه تربیت مدرس تهران: دانشکده علوم انسانی، ۱۳۷۴/۳.
- رضائیان، علی، مدیریت رفتار سازمانی (مفاهیم، نظریه ها و کاربردها) تهران: انتشارات سمت، ۱۳۷۴/۴. سازمان ملی جوانان، وضعیت نگرش جوانان ایران، تهران: انتشارات شورای عالی جوانان، ۱۳۸۵/۵. محسنی، منوچهر، بررسی آگاهی، نگرش ها و رفتارهای اجتماعی فرهنگی در ایران، تهران: ناشر دبیرخانه شورای فرهنگی عمومی، ۱۳۷۹/۶. سازمان ملی جوانان، وضعیت نگرش جوانان ایران، تهران: انتشارات شورای عالی جوانان، ۱۳۸۰/۸. کلاس، مدارس بدون شکست، ترجمه: سادّه حمزه، تهران: انتشارات رشد، ۱۳۸۴/۹. وضعیت نگرش جوانان ایران، سازمان ملی جوانان، انتشارات شورای عالی جوانان، ۱۳۸۶/۱۰. هریس، کلمز، آموزش مسئولیت به کودکان، ترجمه: پروین علیپور، تهران: آستان قدس رضوی، ۱۳۷۹/۱۱. دلاور، علی، روش تحقیق در روان شناسی و علوم تربیتی، تهران: نشر ویرایش، ۱۳۸۰/۱۲. کردلو، منیره، بررسی عوامل مؤثر بر نگرش نوجوانان به ارتباط با جنس مخالف، بین دانش آموزان دبیرستان های منطقه ۱۴ تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی، ۱۳۸۰/۱۳. ایس البرت، ولیام جیمز، روان شناسی احمال کاری، ترجمه محمدعلی فرشاد، انتشارات رشد، ۱۳۸۵.
۱۴. لوئیس شلینگ، نظریه های مشاوره (دیدگاه های مشاوره)، ترجمه: خدیجه آری، تهران: انتشارات اطلاعات، ۱۳۸۵.
۱۵. دوآن، شولتس، روان شناسی کمال. ترجمه: گیتی خوشدل. تهران: انتشارات نشر نو، ۱۳۸۳.
16. Macintyre, (1981). After virtue: A study 1 in moral theory, London: Duckworth
17. Maslow, A.H. (1973). The Father Research of human nature, Hammond swarthy, Middlesex: Penguin.
18. Smith, M.B. (1973) in self. Actualization: Atransmbivalent examination of a focal theme in Maslow's psychology. Journal of Humanistic psychology, 13(2), 17-33.
19. Daniels, Michael, (2007) The Myth of self-Actualization, Liverpool John Morrass university, 2 (Michael Daniels, Co. uk)
20. Geller, I (1984). Another look at self-Actualization. Journal of Humanistic psychology 24(2), 93-106.
21. Maslow, A.H. (1966). Comments on Dr. Frankl's paper, Journal of Humanistic Psychology, 6(2), 107-112.
22. Maslow, A.H. (1970). Motivation and Personality, znd. Ed. New York: Harper and Row. Maslow, A.H. (1968). Toward a psychology of Being. 2nd. Ed. New York: van Nostrums.
23. http://www.Dapts.Gadech.edu/facuity_guide/sture spon.Htm
24. http://www.fema.Gov/pdf/library/rvil2go_2.pdf
25. <http://www.gcsu.edu/safecampus.Htm>
26. [http://www.Giobaled.Orgiccurricuium.amnesty/declaration/\(long\).html](http://www.Giobaled.Orgiccurricuium.amnesty/declaration/(long).html)
27. http://www.ius.edu/programs/stu_resp.asp

